

Guia sobre el treball d'investigació

Document associat al Manual d'instruccions del treball de fi de grau

1. Introducció

Tal com s'indica en el Manual d'instruccions del treball fi de grau (TFG), una de les modalitats de TFG consisteix en la realització d'un treball d'investigació. Hi ha, al seu torn, dues opcions per a la realització d'aquesta tasca: a) una recerca empírica dimensionada d'acord amb els crèdits del TFG; i b) una revisió de la literatura o documentació científica sobre un tema amb l'objectiu de determinar l'"estat de la qüestió", que podria orientar-se a identificar l'evidència empírica disponible per a fonamentar la pràctica professional sobre aquesta qüestió i adquirir competències que permeten fonamentar intervencions futures.

En aquesta guia s'indiquen qüestions bàsiques per al desenvolupament de continguts, apartats i extensió.

2. Aspectes formals

Tot seguit es presenta informació genèrica sobre la presentació del treball de fi de grau amb independència de la modalitat escollida.

- L'enquadració pot ser de tipus rústic o d'espiral, ha de recollir tots els fulls del treball i ha d'incloure una portada llegible sense necessitat d'obrir cap solapa.
- La **portada** ha d'incloure: 1) nom d'estudiant, 2) professorat tutor, 3) titulació, 4) títol del treball, 5) data de presentació.
- S'ha d'incorporar un **índex** després de la portada que arreplegue apartats i epígrafs del treball i indique els números de pàgina en què es troben. El treball ha d'estar paginat.
- L'extensió recomanada se situa entre 7.000 i 8.000 paraules, sense comptabilitzar referències bibliogràfiques ni annexos. Això suposa aproximadament entre 20 i 30 fulls a una cara amb interlineat d'1,5 punts, tipus de font Times New Roman i grandària de font de 12 punts.
- En relació amb el format de **cites** i **referències**, és útil seguir les instruccions

recollides en el resum aportat en el document “**Com citar**” en la secció de la web de la Facultat de Psicologia dedicada al treball de fi de grau.

3. Opció 1: una recerca empírica

L'estudiantat pot realitzar una recerca empírica, descriptiva, de camp o experimental. També pot ser de naturalesa quantitativa o qualitativa (o una integració d'ambdues metodologies). Inclouria els apartats següents:

1) *Resum: (màxim 200 paraules)* en el qual s'ha d'exposar de manera molt breu el marc teòric des del qual es parteix, els objectius que es persegueixen (o qüestió o problema), les preguntes, hipòtesis que es plantegen, el mètode de recerca que s'utilitzarà i els resultats observats.

2) *Introducció: (màxim recomanat 1.500 paraules)*. Aquest apartat ha de mostrar que l'estudiant coneix el camp teòric en el qual se situa el tema de recerca proposat. Per tant, ací s'ha d'exposar el marc teòric del qual es parteix per a plantejar el projecte de recerca, i s'ha de plantejar explícitament quina serà l'aportació del treball. Aquesta introducció ha de derivar d'una revisió bibliogràfica relativament extensa i actualitzada, en la qual han d'usar-se les bases de dades que la Universitat posa a disposició dels usuaris. En l'última part d'aquest apartat ha d'especificar-se clarament el/els objectiu/s i, si escau, les hipòtesis que es pretenen abordar en el treball.

3) *Mètode: (màxim recomanat 2.000 paraules)*. En aquesta secció s'ha d'exposar de manera detallada el mètode que s'ha usat per aconseguir els objectius i, si escau, posar a prova les hipòtesis plantejades, ja siga de caràcter quantitatiu, qualitatiu o una integració de tots dos. L'estudiant/a ha de mostrar que coneix el mètode de recerca que planteja per desenvolupar el seu estudi i que sap quins són els seus criteris de validesa i fiabilitat. El desenvolupament d'aquesta secció dependrà del tipus d'estudi que es plantege. Aquesta secció ha de constar dels apartats següents:

a. *Participants*: ací s'exposarà de forma detallada la mostra, grups o participants que s'han usat per realitzar la recerca. En els estudis quantitatius s'han d'explicitar els seus criteris de selecció. En els estudis qualitatius, depenent de la metodologia a

seguir, s'ha d'especificar la forma d'entrar en contacte amb les persones, grups o organitzacions participants en l'estudi i s'ha de descriure-hi detalladament les característiques rellevants per a l'estudi. En aquest apartat, és especialment important especificar, arribat el cas, que s'han seguit les directrius ètiques i legals vigents quant a recerca amb éssers humans i protecció de dades personals. Un resum d'aquestes directrius es troba en el document ("Directrius ètiques"), inclòs en la secció de la web de la Facultat de Psicologia destinada al treball de fi de grau. Quan es tracte de recerca amb animals, si és el cas, s'ha de seguir la normativa vigent sobre aquest tema.

b. *Procediment*: ací s'ha de descriure amb tots els detalls els passos que s'han seguit per aconseguir els objectius i, si escau, per posar a prova les hipòtesis plantejades o per recollir les dades necessàries que donen resposta a les preguntes de la recerca. En un apartat del procediment s'ha d'especificar, si escau, el tractament experimental aplicat als participants. En un altre apartat del procediment, si és el cas, s'hauran d'especificar les variables considerades i el seu mesurament, incloent les fonts bibliogràfiques necessàries per a la comprovació.

c. *Anàlisi*: en aquest apartat s'han d'especificar les tècniques de processament de dades que s'han usat per respondre a les qüestions o a les hipòtesis o objectius plantejats. Aquestes tècniques han de ser procediments estadístics en el cas d'estudis quantitatius, o altres formes d'anàlisi en el cas dels estudis qualitius. L'estudiant ha de mostrar ací que coneix les tècniques en qüestió i que sap obtenir informació a partir de la seua aplicació. Arribat el cas, s'haurà d'especificar el programari emprat per al registre i anàlisi de dades.

4) *Resultats (màxim recomanat 2.500 paraules, excloent taules i gràfics)*. En aquest apartat han de constatar-se clarament els principals resultats oposats, i especificar, quan siga el cas, cada resultat amb l'estadístic de contrast, els graus de llibertat i la probabilitat entre parèntesi. Poden establir-se apartats per a organitzar els resultats procedents de diferents tipus de mesuraments. Els resultats més rellevants han de reflectir-se, si és possible, en taules i figures que han d'estar numerades i amb un enunciat breu que especifique clarament el seu contingut. També han d'estar correctament situades en el text, on es farà referència a aquestes com a part de

l'enunciat o entre parèntesi.

5) *Discussió i conclusions: (màxim recomanat 1.500 paraules)*. En aquest apartat s'han de plantejar les conseqüències que la recerca realitzada té en el camp de coneixement en el qual s'inscriu, les implicacions dels resultats en relació amb el plantejament presentat en la introducció i les seues limitacions. S'ha d'incloure una anàlisi de les implicacions pràctiques i/o aplicades del treball i la seua connexió amb les funcions que ha d'exercir un professional de la psicologia en un àmbit o context delimitat.

6) *Referències*: en aquest últim apartat s'ha de presentar la llista de tots els estudis citats al cos del treball.

4. Opció 2: revisió de la literatura o documentació científica

Amb aquesta segona opció, l'estudiant/a identifica i revisa l'evidència basada en el coneixement disponible sobre una temàtica. Descriu l'"estat de la qüestió" en relació amb aquesta temàtica per fonamentar la pràctica professional i adquirir competències que permeten fonamentar intervencions i/o noves línies d'estudi. Es resumeixen els resultats dels estudis disponibles existents en la documentació científica sobre la temàtica en qüestió. També es pot emprendre una revisió sistemàtica per identificar llacunes del coneixement actual, per examinar fins a quin punt l'evidència empírica contradiu o sustenta les hipòtesis teòriques, o fins i tot per ajudar en la generació de noves hipòtesis. Té els apartats següents:

1) *Resum* (màxim 200 paraules): breu resum on es recull la rellevància de la temàtica, l'objectiu, així com els principals resultats de la revisió sistemàtica.

2) *Introducció* (màxim recomanat 1.500 paraules): ha de contenir la formulació i/o definició de la pregunta de revisió. Aquesta és un pas previ de tota revisió sistemàtica i ha d'estar clarament definida. En aquest apartat ha de justificar-se igualment la importància de la temàtica o qüestió per al camp de coneixement i les implicacions pràctiques per a la psicologia en un àmbit determinat.

3) *Metodologia* (màxim recomanat 2.000 paraules): s'ha d'incloure l'estratègia de cerca bibliogràfica sistemàtica que identifique els estudis adequats i que siga a més fàcilment

reproduïble. És important detallar la metodologia de cerca bibliogràfica i establir a priori els descriptors a manejar, els criteris d'inclusió i exclusió i les estratègies de cerca i la seua extensió. Els recursos de cerca disponibles a través d'Internet podrien facilitar àmpliament aquest treball.

Habitualment, tot aquest procés es duu a terme en tres fases:

- a) *Cerca inicial*: per a tenir una aproximació del volum d'informació publicat sobre el tema d'estudi, la seua qualitat (existència o no de revisions sistemàtiques, d'assajos aleatoritzats, etc.); per a conèixer les bases de dades més apropiades i identificar els termes clau a utilitzar en l'estratègia de cerca.
- b) *Cerca sistemàtica*: es realitza en totes les bases de dades seleccionades usant els termes identificats prèviament. Han d'haver-se establert els criteris d'inclusió per determinar quins articles seleccionar.
- c) *Cerca manual*: de la bibliografia inclosa en els articles seleccionats, amb la finalitat de localitzar estudis addicionals.

Una vegada finalitzada la cerca bibliogràfica i identificats els documents rellevants per al tema que cal revisar, ha de procedir-se'n a una selecció amb la finalitat d'avaluar si compleixen els criteris d'inclusió i exclusió establerts.

4) *Resultats* (màxim recomanat 2.500 paraules): utilitzar un formulari i/o taula que ajude a tractar de forma homogènia tota la informació rellevant és de gran utilitat per a l'extracció de dades dels estudis seleccionats i per a identificar-hi similituds i diferències. Una vegada resumits els resultats dels estudis seleccionats, cal fer una anàlisi descriptiva de les dades.

5) *Discussió* (màxim recomanat 1.500 paraules): la discussió ha de sintetitzar la revisió efectuada i descriure l'estat de la qüestió de la temàtica en relació amb períodes precedents a la revisió, si és el cas, i les noves preguntes que emergeixen, tant en la recerca com en relació amb l'exercici professional.

6) *Referències bibliogràfiques*: serveixen les mateixes recomanacions que les descrites en la modalitat de recerca empírica. A més, en aquesta modalitat, es recomana haver

gestionat entre 40-50 cites.

Adicionalment, i més si un treball de revisió aspira a ser defensat davant tribunal, es considerarà imprescindible respectar les orientacions de la Declaració PRISMA (Preferred Reporting Items for Systematic Reviews and Meta-Analyses), parant atenció a la llista de comprovació (PRISMA Checklist) recollida en <http://www.prisma-statement.org/>.